

A LEBRON- VÁLLALAT

Sportolóból milliárdos
üzletember

Brian Windhorst

21. SZÁZAD
KIADÓ

Budapest, 2020

Dane-nek

TARTALOMJEGYZÉK

Első fejezet: A nemet mondás hatalma	11
Második fejezet: A pénzes pasas	22
Harmadik fejezet: Életem legjobb üzlete	37
Negyedik fejezet: Négy ló	81
Ötödik fejezet: Kudarcból építkezni	110
Hatodik fejezet: Kamerás	127
Hetedik fejezet: Az üzletkötő	146
Nyolcadik fejezet: Nyári tábor milliárdosoknak	171

Kilencedik fejezet: Elviszem a tehetségem	186
Tizedik fejezet: Mogul	220
Tizenegyedik fejezet: Ígérem	249
Tizenkettedik fejezet: Los Angeles	273
Epilógus	290
Köszönetnyilvánítás	300
A szerzőről	303

A LEBRON-VÁLLALAT

Alapjában véve egy profi kosárlabda-csapat nem sokban különbözik egy átlagos középiskolai csapattól.

Ugyanúgy megvan a versengés a játékpercekért, a dobásokért és a pozíciókért. A legjobb pillanatok a bajtársiaságból, a csapatmunkából és a győzelemből fakadnak. Egyesek szeretik az edzőt, mások utálják. De van egy óriási különbség, ami megkülönbözteti az NBA-t a világ összes többi bajnokságától.

A PÉNZ.

A NEMET MONDÁS HATALMA

Az évek folyamán gyakran feltették nekem a kérdést, hogy mi a leginkább lenyűgöző LeBron Jamesben. Nehéz kérdés, sokáig nem is tudtam, mit feleljek rá. Végül aztán ráakadtam a válaszra, ami felért számomra egy megvilágosodással.

1999-ben találkoztam először LeBronnal, amikor tizennégy éves volt, gyakorlatilag még gyerek. Kisfiús arca volt, és olyan testalkata, amiből sejteni lehetett, hogy nagyra fog nőni. Hatalmas lábfeje és hosszú lába volt, de borotválkoznia még nem kellett. Akkori csapattársa és jelenlegi egyik legjobb barátja, Maverick Carter úgy emlékszik, hogy LeBron alig száznyolcvanhárom centimé-

ter magas volt, amikor elsőként megjelent ősszel a St. Vincent–St. Mary középiskolában. Nekem úgy rémlik, valamivel magasabb volt, de azt már egyikünk sem vitatja, hogy mire eljött a tavasz, és telt ház előtt játszott az állami kosárlabda-bajnokságban, a magassága kis híján elérte a százkilencvenhárom centimétert.

Kétségkívül a testfelépítése volt az egyik, ami megdöbbsentette az embereket, amikor először találkoztak LeBronnal, főleg az előtt, hogy minden másnap szerepelt volna a tévében. Valóban ez az egyik leginkább lenyűgöző vele kapcsolatban. Jelenleg kétszázhárom centiméter magas, és százhuszonhét kilogramm a versenysúlya – elképesztő méretekkkel büszkélkedhet, amivel még a többi profi sportoló közül is kitűnik. Az első erőnléti edzője, akivel LeBron tizenhét évesen dolgozott együtt, azt mondta, soha nem látott még olyat, hogy egy tinédzser izomzata ilyen ütemben fejlődjön a súlyozás hatására. Mire megérkezett az NBA-be, százkilenc kilogrammot nyomott, és nem egyszerűen állta a sarat, hanem képes volt mérkőzésről mérkőzésre dominálni felnőtt férfiak ellen.

A 2006-os rájátszás egyik mérkőzésén Jamesnek kifordult a bokája, és több mint egy órán át

kezelték. Sokan aggódtak, hogy ki kell hagynia a következő meccset. Megkérdeztem clevelandi csapattársát, Larry Hughest, hogy igaz-e. „Nem. Láttad már a bokáját?” Való igaz, hogy LeBron bokája akkora, mint egy átlagember válla. Egyszer, még a Miami játékosaként, három kilogrammot *hízott* a rájátszás egyik mérkőzésén. A hihetetlennek tűnő adatra maga LeBron sem tudott más magyarázatot adni, mint hogy a szünetben megevett néhány proteinszeletet, és sok vizet ivott.

Aztán ott van LeBron játékindelligenciája. Zseniálisan passzol, mestere annak, hogyan hozza helyzetbe a csapattársait. Balkezes, de jobb kézzel kosarazik, vagyis mindkét kezével ügyes – ezt nagyon kevés játékos mondhatja el magáról. Egyebek között ennek köszönheti, hogy ilyen ipari mennyiségben termeli a pontokat, és minden idők egyik legeredményesebb játékosává vált.

A memóriája is elképesztő, mind a rövid, mind a hosszú távú. A 2018-as rájátszás egyik meccse után a sajtótájékoztatón James olyan hihetetlen részletességgel idézte fel a mérkőzés egy kulcsfontosságú kétperces időszakának történéseit, hogy néhányan tapsolni kezdtek. Azt azonban nem tudják, hogy ugyanezt egy tíz évvel ezelőtt lejátszott

mérkőzéssel is meg tudja tenni. „Egyszer vasárnap egy NFL-meccset néztünk a tévében – mesélte Chris Bosh, aki a Miami Heatnél volt a csapattársa. – Az még oké, hogy az összes játékost ismeri. De mindegyikről tudja, hogy hova járt egyetemre. Honnan tudja, hogy a tartalék biztosító játékos a Colorado State-re járt?”

Ott van a munkamorálja, a gyorsasága, a kitarása. Ezek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy minden idők egyik legjobb kosárlabdázója lehessen. De nem ez a leginkább lenyűgöző benne – legalábbis számomra.

Hanem a tudatossága.

Sohasem találkoztam LeBron Raymone Jamesnél tudatosabb emberrel. Tudatában van annak, mi történik körülötte a pályán. Két-három lépéssel a többiek előtt jár. Előre tudja, hol lesz egy csapattársa, hogy passzolni tudjon neki, és még arra is figyel, hogy az illető úgy szereti-e kapni a labdát, hogy a varrás vízszintesen vagy függőlegesen van rajta. Tudja, hogy az ellenfél merre fog menni, vagy a kosár melyik oldalát választja.

Karrierjének talán legfontosabb pillanatában, a 2016-os döntő hetedik mérkőzésén, amikor az utolsó percekben blokkolta Andre Iguodalt,

James úgy ugrott fel, hogy mindkét keze a magasban volt. Mert tudta, hogy Iguodala előszere-
tettel választja ziccerben a gyűrű másik oldalát,
és mindkét eshetőségre felkészült. Ez a tudatosság.
De most nem erről beszélek.

LeBron minden pillanatban tisztában van az-
zal, hol van, kik veszik körül, és mi a kontextus.
Képes arra, hogy az öltözőben ülve nézzen egy
kosármeccset a tévében, és megjósolja, mi lesz
a következő játék, miközben beszélget egy újság-
íróval, akiről tudja, hogy azért repült ide, hogy
kicsikarjon belőle egy bizonyos választ, és ezzel
egy időben arra is figyel, miről sugdolózik két
csapattársa az öltöző másik sarkában. Túlzásnak
tűnhet, de higgyék el, ő így működik.

Ez a tudatosság alapvető volt James pályán kí-
vül elért sikereiben is. Képessége, hogy felmérje,
mit nem tud, és segítséget kérjen azokon a terüle-
teken, kulcsfontosságúnak bizonyult üzleti birod-
dalma bővítésében. El tudja dönteni, kik lehetnek
a hasznára, és kik azok, akik őt akarják kihasz-
nálni, amiből szintén profitál. Kissé durván hang-
zik, de ez az igazság. LeBron tisztában van vele,
hogyan használhatja fel ismertségét és népszerű-
ségét annak érdekében, hogy jobb alkupozíciót

harcoljon ki magának az üzleti tárgyalásokon, és ennek segítségével nemcsak a saját bevételeit tudja növelni, hanem jótékonyági alapítványokat is pénzhez juttathat anélkül, hogy a zsebébe kellene nyúlnia.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy tévedhetetlen. Mint mindenki, ő is követ el hibákat. De azzal, hogy képes távlatokban gondolkodni, sokszor csökkenteni tudta a veszteségeket, és a botlásokból is értékes tanulságokat vont le.

Tudatossága segítette eligazodni, a saját elmondása szerint, élete egyik legfontosabb döntésében is. 2003 májusában történt, egy csütörtök este, amikor végzős középiskolás volt. A massachusettsi Cantonban, egy ülésteremben, felajánlottak neki egy tízmillió dolláros csekket, amely az ő nevére volt kiállítva.

Ennyi évvel később a jelenlévők emlékei kissé zavarosak. LeBron azt mondta, hogy Paul Firemant, a Reebok nagy hatalmú vezetőjét figyelte, amint az megírja a csekket. Az ügynöke ellenben úgy emlékszik, hogy a csekk már ki volt állítva, és egy borítékból vették elő.

Amit azonban senki nem felejt el, hogy a tizennyolc éves LeBron, aki nélkülözések között nőtt

fel, nemet mondott. Nemet mondott egy összesen százmillió dolláros ajánlatra és a hatalmas összegű csekkre, amelyet magával vihetett és akár már másnap beválthatott volna. Néhány dolog átfutott James agyán, amikor meglátta a csekket. A Reebok vezetősége elvégezte a házi feladatát, és gondjuk volt rá, hogy LeBron anyja, Gloria James, ne csak jelen legyen az ajánlat megtételkor, de konkrétan neki adták át a csekket.

Az első gondolat, amely átfutott LeBron agyán, amikor kézbe vette a nyolc számjegyű összegekről kiállított csekket, hogy anyja lakbéré egykor tizenhét dollár volt az Ohio állambeli Akronban lévő önkormányzati apartmanban. Volt időszak, amikor Jamesék egy lakótelepen éltek a völgyben, amit a városban csak úgy hívtak, hogy a „legalja”. LeBron mesélte, hogy amikor ott lakott, sokszor félt felmenni a dombra. A dombtetőn élők nagy ívben elkerülték az Elizabeth Park lakótelepét, mert ott mindennapos volt az erőszak. LeBron gyerekként nemegyszer hallott lövéseket, és több késelésnek is szemtanúja volt. Gyakran elmondja, hogy nem sokon múlt, hogy nem lett belőle is csupán egy statisztikai adat. Az Elizabeth Park tele volt statisztikai adatokkal.

A lakótelep fölött áthaladt egy hosszú, magas híd, amelyet az alakja miatt Y-hídnek neveznek, és két városrészt is összeköt egymással. A híd egyik végén egy kórház és elmeógyógyintézet állt. Akárcsak az alatta elterülő Elizabeth Park, ez is kapott becenevet: öngyilkosok hídjá. A két szélén hosszában végigfutó korlát évtizedeken át alacsony és könnyen megmászható volt. A rozsdás játszótéren kergetőző gyerekek néha lezuhanó testekre lettek figyelmesek.

A második azonban, amire LeBron gondolt, a többi ajánlat volt. Ez volt az első edzőcipős találkozója. Alig pár hete jelentette be, hogy profinak áll. A Reebok kapcsolt elsőként. Magángépet küldtek érte, hogy rögtön a tanítás után Massachusettsbe repítsék. Másnapra meg volt beszélve egy találkozó Los Angelesben, ahol meghallgatja az Adidas ajánlatát. A következő héten pedig Portlandbe készült, a Nike-hoz.

A Reebok azt akarta LeBrontól, hogy mondja le a másik két utat, és azonnal szerződjön le velük. Az volt a céljuk, hogy sokkolják LeBront, ezért olyan reklámszerződést kínáltak neki, amelyet nem sok kosárlabdázó kapott élete folyamán.

Az ötlet Steve Stoute-tól származott, aki korábban a zeneiparban dolgozott, és tucatnyi sztár pályafutását indította el Will Smithtől kezdve 50 Centen keresztül Nasig. Stoute a Reebok vezetőségének tagja volt, és ő beszélte rá Firemant arra, ami sok nehéz sorból származó, tehetséges tinédzsernél már bejött. Mutasd meg nekik a pénzt, és az üzlet már meg is köttetett. Pár hónappal korábban Stoute segített a Reeboknak tető alá hozni egy szerződést Jay-Z-vel, és piacra dobta az első S. Carter cipőt.

„A zeneiparban ez mindig működött: adj a srácnak egy nagy előleget, és azonnal rábólint az üzletre – mondta Stoute. – Ez nem aprópénz volt. Annyit ajánlottunk neki, amennyit ő akart. Tetszett neki az ajánlatunk, mert eljött a találkozóra, vagyis tudtuk, hogy komolyan gondolkodik rajta. Úgy okoskodtunk, ha megadjuk az árát, azt elfogja fogadni.”

A Reebok vezetősége magukra hagyta őket, hogy LeBron átgondolhassa a dolgot, de volt egy feltételük: az ajánlat csak aznap érvényes. Ha aláírja, akkor megtarthatja a csekket, ha viszont nemet mond rá, akkor az aláírási pénz is ugrik. Lehet azt mondani LeBron nemleges válaszára, hogy

zseniális döntés volt. De akár azt is, hogy kockázatos. Vele volt tapasztalt ügynöke, Aaron Goodwin, aki ellátta tanácsokkal, de senki nem hibáztathatta volna LeBron, ha aláírja a szerződést. Még a Nike és az Adidas is megértette volna. Visszautasíthatatlan ajánlat volt, amit szinte bárki gondolkodás nélkül elfogadott volna.

LeBron azonban tizennyolc évesen, amikor gyakorlatilag még az egész élet előtte állt, volt annyira tudatos, hogy nemet mondjon.

„Hangosan tapsoltam – mondta Stoute. – Fireman nem akart hinni szemének. Tudtam, hogy olyasmit láttam, amit korábban még soha. Tisztelem jeléül tapsoltam. Évek óta olyan fiatal, sikeres afroamerikaiakkal dolgoztam, akik nehéz körülmények között nőttek fel. És amikor LeBron nemet mondott arra a pénzre, rájöttem, hogy felnőtt egy új generáció. Elképedve bámultam. Elutasította a pénzt, azután visszament az iskolába!”

„Távlatokban kell gondolkodni – magyarázta LeBron néhány évvel később. – Életre szóló szerződést készültem kötni. Olyankor nem az első csekkre gondol az ember, hanem az összesre.”

Ez a fajta tudatosság ennek a történetnek a vezérmotívuma. A könyv elmeséli LeBron pályá-

futását az üzleti életben, amely párhuzamosan haladt előre páratlan játékoskarrierjével. Akárcsak a kosárlabdában, itt is aratott hihetetlen győzelmeket, és szenvedett el megalázó vereségeket. Némely döntésének eredménye legalább olyan rosszul érintette, mint a döntőkben elszenvedett vereségek. Némely győzelme hatalmas elégtételt jelentett számára, még ha a világ elől rejtve maradt is. Ez a könyv mindkettőt részletesen bemutatja.

Bizonyos szempontból ez még csak a kezdete LeBron üzleti karrierjének: ő már a játékos-pályafutása utáni negyven-ötven évre tervez. LeBronnak, családjának, barátainak valamint üzlettársainak olyan nagyszabású tervei vannak, amelyek az eddig történeteket pusztán előszóvá minősítik át. LeBron réges-régen célul tűzte maga elé, hogy milliárdos lesz, és ezt nemcsak úgy akarja elérni, hogy számolja a pénzt, hanem tulajdonjogokat szerez, így növelve befolyását. Szerzett már tulajdonjogot hagyományos üzleti vállalkozásokban. Szellemi alkotásokban. Sőt, sportfranchise-okban is.

Eddig megtett útja egészen kivételes történet. Ezt olvashatják most.